

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[ΜΜΕ και ρατσισμός]

Υπάρχουν ήδη ορισμένες αξιόλογες μελέτες και εμπειρικές έρευνες που ασχολούνται με το θέμα της παρουσίας των ξένων μεταναστών από τα μέσα πληροφόρησης στην Ελλάδα και προσφέρουν σημαντικό υλικό για την ανάλυση του ρόλου τους στη νομιμοποίηση και αναπαραγωγή του ρατσισμού σε βάρος των ξένων μεταναστών στη χώρα μας. Συγκεκριμένα, από τις σχετικές μελέτες και έρευνες που έχουν διεξαχθεί, αναδύεται μια αρνητική ή τουλάχιστον προβληματική εικόνα τους, που προβάλλεται με τα εξής κυρίως στοιχεία ή τρόπους:

Κατ' αρχάς, οι ξένοι μετανάστες παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να ταυτίζονται με την απειλή. Είναι δηλαδή οι κύριοι πρωταγωνιστές της έξαρσης της εγκληματικότητας στη χώρα μας. Είναι αυτοί που «μάς» απειλούν με τη βία, με κλοπές, με ληστείες, με βιασμούς, με ανθρωποκτονίες και με τη διακίνηση ναρκωτικών. Θεωρείται περίπου φυσικό κάθε ανεξιχνίαστο έγκλημα να έχει διαπραχθεί από συγκεκριμένες εθνικότητες μεταναστών, σαν να αποτελεί η εγκληματικότητα μια εθνική ιδιαιτερότητα των πολιτών που προέρχονται από τις χώρες αυτές.

Ακόμη, οι ξένοι μετανάστες πάντα έρχονται στη χώρα μας, για να ζήσουν και να εργαστούν «σε βάρος μας». Καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας, τις οποίες στερούν από τους Έλληνες άνεργους, ενώ ευθύνονται και για την πτώση των μισθών των Ελλήνων εργαζομένων, γιατί δέχονται να εργαστούν με πολύ λιγότερα χρήματα. Στα ζητήματα αυτά είναι φανερή η έλλειψη μιας επαρκούς εξειδικευμένης δημοσιογραφικής πληροφόρησης, που θα ξέρει να εντοπίζει και να εκλαϊκεύει για το μη ειδικευμένο κοινό τα πλεονεκτήματα της απασχόλησης αλλοδαπού εργατικού δυναμικού για την ελληνική οικονομία, χωρίς να αποσιωπά βέβαια και τα τυχόν μειονεκτήματα, στις πραγματικές τους όμως διαστάσεις.

Επιπλέον, σπανίως γίνεται αναφορά στις «κανονικές» όψεις της καθημερινής ζωής των ξένων μεταναστών, τουλάχιστον εκείνων που έχουν ενταχθεί ως έναν βαθμό (ή και πλήρως) στην ελληνική κοινωνία, έχουν μόνιμο επάγγελμα, αναπτύσσουν κοινωνικές σχέσεις και ζουν μια συνηθισμένη οικογενειακή ζωή. Οι μετανάστες αποτελούν αντικείμενο δημοσιογραφικού ενδιαφέροντος κατά κανόνα μόνο σε θέματα σχετικά με τη μετανάστευση και τα προβλήματα που αυτή δημιουργεί. Θα μπορούσε εδώ κανείς να μιλήσει για έναν «συμβολικό εκμηδενισμό» των ειρηνικών καθημερινών δραστηριοτήτων των μεταναστών ο οποίος ευνοεί τον υπερτονισμό της εγκληματικής ή αποκλίνουσας συμπεριφοράς τους.

Εξάλλου, στα ελληνικά μέσα πληροφόρησης η πολιτισμική «διαφορετικότητα» των ξένων μεταναστών παρουσιάζεται με αναφορές κυρίως σε κάποια ιδιαίτερα προσωπικά χαρακτηριστικά τους, τα οποία θεωρούνται και διακριτικά τους γνωρίσματα: το χαμηλό τους μορφωτικό επίπεδο, η βιαιότητα, η επιθετικότητά τους και η ανεντιμότητά τους. Όλα αυτά αντανakλούν σε μεγάλο βαθμό μια προκατασκευασμένη και υποτιμητική εικόνα για τη χώρα προέλευσής τους. Έτσι, παραγνωρίζεται το γεγονός ότι τουλάχιστον ένα μέρος των ξένων μεταναστών διαθέτει υψηλό μορφωτικό επίπεδο, το οποίο τους καθιστά ικανούς να απασχοληθούν και σε άλλες εργασίες, εκτός από εκείνες που αποφεύγουν οι Έλληνες.

Τέλος, το ρατσιστικό χιούμορ, εκείνο δηλαδή το είδος χιούμορ που ειρωνεύεται ή γελοιοποιεί μια κοινωνική ομάδα ή τα μέλη της εξαιτίας κάποιων πραγματικών ή υποτιθέμενων χαρακτηριστικών τους. Ακόμη και αν δεν περιέχει υβριστικά στοιχεία, είναι σχεδόν πάντοτε προσβλητικό και ανυπόφορο για τα πρόσωπα στα οποία αναφέρεται, επειδή τα ειρωνεύεται ή τα γελοιοποιεί όχι γι' αυτό που κάνουν ή έκαναν, αλλά γι' αυτό που είναι ή υποτίθεται ότι είναι. Και, εκτός αυτού, είναι απαράδεκτο γιατί εκφράζει και διαχέει μηνύματα ανωτερότητας, ιεραρχίας, αποκλεισμού ή ακόμη και εθνικού ή φυλετικού μίσους. Πρόκειται, λοιπόν, για ένα είδος χιούμορ ξένο προς την αυθεντική έννοια της ελευθερίας της σάτιρας.

Μπ. Ανθόπουλος (1998). Πληροφόρηση και ρατσισμός, περ. *Θέσεις*, τ. 63 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Να εξηγήσετε την άποψη που διατυπώνει ο αρθρογράφος στη φράση: «Θα μπορούσε εδώ κανείς να μιλήσει για έναν “συμβολικό εκμηδενισμό” των ειρηνικών καθημερινών δραστηριοτήτων των μεταναστών» (60-80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της έκτης παραγράφου (Τέλος... σάτιρας) του κειμένου;

(μονάδες 5)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε μία παράγραφο 50 - 60 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε την παρακάτω πρόταση:

«Οι μετανάστες αποτελούν αντικείμενο δημοσιογραφικού ενδιαφέροντος»

(μονάδες 10)

Γ2.α. «Έτσι, παραγνωρίζεται το γεγονός ότι τουλάχιστον ένα μέρος των ξένων μεταναστών διαθέτει υψηλό μορφωτικό επίπεδο, το οποίο τους καθιστά ικανούς να απασχοληθούν και σε άλλες εργασίες...».

Στην παραπάνω περίοδο λόγου ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί μια ονοματική αναφορική πρόταση. Αφού την εντοπίσετε, να την εντάξετε στην κατηγορία είτε των ονοματικών προσδιοριστικών είτε των ονοματικών παραθετικών προτάσεων.

(μονάδες 2)

Γ2.β. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

(μονάδες 3)